

ส่วนที่ 2

สภาพแวดล้อมของเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรโดยใช้ SWOT ANALYSIS ซึ่งกำหนดปัจจัยแวดล้อมภายนอก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมาย และกำหนดปัจจัยแวดล้อมภายใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างและนโยบาย ด้านผลผลิตและการให้บริการ ด้านบุคลากรด้านประสิทธิภาพทางการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

1. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social – Cultural Factors)

1.1 โอกาส

1.1.1 มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี ภูมิปัญญา ที่ดีงามที่เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นที่หลากหลาย สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้

1.1.2 ประชาชนเห็นคุณค่าในแนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.3 ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อบุตรหลานในการเข้าโรงเรียนที่มีคุณภาพ ทำให้สถานศึกษาต้องเร่งพัฒนาคุณภาพ

1.1.4 ประชาชน ผู้เกี่ยวข้อง ขององค์กรภายนอก ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือต่อการศึกษา

1.1.5 คนไทยมีศักยภาพที่สามารถพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้

1.1.6 มีแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

1.2 อุปสรรค

1.2.1 วัฒนธรรมและค่านิยมของผู้ปกครอง มีการส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในเมืองมากขึ้น ทำให้โรงเรียนในท้องถิ่นมีจำนวนนักเรียนลดลง

1.2.2 วัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาจึงทำให้ค่านิยมเปลี่ยนไปตามกระแสของสังคม และวัฒนธรรมต่างชาติ ส่งผลให้เยาวชนไทยละเลยวัฒนธรรม ประเพณีไทย สนใจวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น

1.2.3 ปัญหาเยาวชนแต่งกายล่อแหลม

1.2.4 ปัญหาเด็กพิการ ทูพพลภาพ มีปัญหาบกพร่องทางสติปัญญา

1.2.5 ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ และยาเสพติด / สิ่งเสพติด

1.2.6 ปัญหาครอบครัว ความยากไร้

1.2.7 สังคมมีความแตกต่าง ได้แก่ ความแตกต่างด้าน เชื้อชาติ ความแตกต่างของชุมชน ความแตกต่างทางวัฒนธรรม

1.2.8 เด็กจากครอบครัวที่ผู้ปกครองมีอาชีพที่ต้องย้ายถิ่นที่อยู่บ่อย ๆ ทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง ส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียน

2. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors)

2.1 โอกาส

2.1.1 มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวดเร็ว เชื่อมต่อการทำงาน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา การบริหารงาน การสื่อสารมากขึ้น

2.1.2 ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และประชาชนทั่วไปมีความสนใจและต้องการที่จะพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยี

2.1.3 หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี

2.1.4 หน่วยงานทางการศึกษามีความตื่นตัวในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา

2.2 อุปสรรค

2.2.1 ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ / บำรุงรักษา สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ เนื่องจากมีราคาสูง

2.2.2 ระบบขาดประสิทธิภาพ เปลี่ยนแปลงเร็ว ล้าล้า

2.2.3 โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารมีอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยี เช่น การสื่อสารและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตยังใช้ไม่ได้ในบางพื้นที่ ติดต่อประสานยาก

2.2.4 บุคลากรที่มีความสามารถทางด้าน ICT

2.2.5 พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)

3.1 โอกาส

3.1.1 มีค่านิยมทางด้านเศรษฐกิจที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.2 เศรษฐกิจค่อนข้างดี มีการลงทุนด้านอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวาง และมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย

3.1.3 รัฐบาลมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ

3.1.4 มีความหลากหลายด้านอาชีพสามารถจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อรองรับการค้า

3.1.5 มีเขื่อนและเป็นเมืองท่องเที่ยว ซึ่งสร้างรายได้แก่ชุมชนในท้องถิ่น

3.1.6 องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชน ร่วมมือช่วยเหลือในการจัดการศึกษา

3.2 อุปสรรค

3.2.1 สภาพดินฟ้าอากาศที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตไม่แน่นอนทำให้มีการอพยพย้ายถิ่นเพื่อหางานทำ เกิดการทิ้งลูกหลานให้อยู่กับคนแก่

3.2.2 เศรษฐกิจภาพรวมของประเทศตกต่ำ ทำให้ไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.3 ประชากรยากจน รายได้น้อย ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม

3.2.4 คนว่างงาน ทำให้เกิดความยากจน มีภาระหนี้สินเพิ่มมากขึ้น

3.2.5 เศรษฐกิจแบบทุนนิยม ทำให้เกิดการเอาเปรียบ เศรษฐกิจแย่ลงเพราะสินค้าราคาแพง

3.2.6 การระดมทรัพยากรทางการศึกษาทำได้น้อย ไม่เพียงพอต่อการพัฒนา

4. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political & Legal Factors)

4.1 โอกาส

4.1.1 มีกฎหมาย พรบ.การศึกษา นโยบาย ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา

4.1.2 ผู้นำการเมืองระดับชาติ ท้องถิ่นให้ความสำคัญในการสนับสนุนการจัดการศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ โดยร่วมแก้ปัญหาการจัดการศึกษา

4.1.3 ความเสถียรภาพทางการเมืองภายในจังหวัดชัยภูมิ มีอิสระไม่แทรกแซงต่อการศึกษา

4.1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4.1.5 ผู้เรียนมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น จากนโยบายของรัฐบาล

4.1.6 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ของรัฐบาล ส่งผลให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

4.1.7 มีองค์การกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน สามารถตรวจสอบได้

4.1.8 มีข้อผูกพันทำไว้กับสหประชาชาติ เช่น สิทธิเด็กปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน การประกาศรับรองปฏิญญา

4.2 อุปสรรค

4.2.1 มีการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหาร ทำให้นโยบายเปลี่ยนตามรัฐบาลด้วย

4.2.2 การเมืองท้องถิ่นยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4.2.3 กฎหมายและระเบียบบางตัวไม่เอื้อต่อการสนับสนุนงบประมาณ

4.2.4 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ บางเรื่องส่งผลกระทบต่อการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจ

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

1. ปัจจัยด้านโครงสร้างและนโยบาย (Structure & Policy)

1.1 จุดแข็ง

1.1.1 นโยบายเป็นรูปธรรม ครอบคลุม สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 การกำหนดนโยบายมาจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.1.3 โครงสร้างชัดเจนเป็นเอกภาพ

1.1.4 โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล

1.1.5 มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนในสังกัด

1.2 จุดอ่อน

1.2.1 นโยบายกำหนดมาจากส่วนกลาง โครงการ/กิจกรรม ยังไม่เป็นไปตามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

1.2.2 ขาดการประสานงานด้านนโยบายและการประชาสัมพันธ์

1.2.3 ภารกิจงานยังคงมีความซ้ำซ้อน

2. ปัจจัยด้านผลผลิตและการให้บริการ (Service System)

2.1 จุดแข็ง

2.1.1 มีสถานศึกษาให้บริการประชากรวัยเรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้ครอบคลุม ทั่วถึง

2.1.2 สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.3 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2.1.4 มีแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย

2.1.5 มีการประเมินคุณภาพผู้เรียนจากภายในองค์กรและภายนอกองค์กรอย่างต่อเนื่อง

2.2 จุดอ่อน

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่ามาตรฐานบางกลุ่มสาระ

2.2.2 ระบบการให้บริการมีขั้นตอนที่ซับซ้อนมากเกินไป

2.2.3 คุณภาพนักเรียนในแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน

2.2.4 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษยังไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร

2.2.5 คุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ลดลง

3. ปัจจัยด้านบุคลากร (Personnel)

3.1 จุดแข็ง

- 3.1.1 บุคลากรมีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์
- 3.1.2 โรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรเพียงพอ และมีความสามารถเฉพาะด้าน
- 3.1.3 บุคลากรเห็นความสำคัญและมีความต้องการที่จะรับการพัฒนา

ที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

- 3.1.4 มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.2 จุดอ่อน

- 3.2.2 บุคลากรปฏิบัติงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนเอง
- 3.2.3 บุคลากรบางส่วนขาดการพัฒนาศักยภาพและขาดทักษะประสบการณ์
- 3.2.4 นโยบายการบริหารบุคคลสู่สถานศึกษาค่อนข้างจำกัด
- 3.2.5 บุคลากรบางส่วนรู้งานเฉพาะส่วนที่ตนรับผิดชอบ
- 3.2.6 ขาดบุคลากรที่มีความสามารถด้าน ICT
- 3.2.7 บุคลากรขาดการประสานงานในการทำงาน
- 3.2.8 บุคลากรมีปัญหาหนี้สิน

4. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพทางการเงิน (Operating Cost)

4.1 จุดแข็ง

- 4.1.1 มีระบบการบริหารติดตามด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
- 4.1.2 เบิกจ่ายเงินถูกต้องตามระเบียบ รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ
- 4.1.3 มีสวัสดิการทางการเงินที่เอื้อต่อการเบิกจ่าย
- 4.1.4 การโอนงบประมาณไปยังโรงเรียนโดยตรงทำให้เกิดความคล่องตัวในการเบิกจ่าย
- 4.1.5 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรจากชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

4.2 จุดอ่อน

- 4.2.1 งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการศึกษา ตามภารกิจหลัก / กลยุทธ์ / ตามแผนปฏิบัติการประจำปี
- 4.2.2 โรงเรียนขาดความรู้ในด้านการเงินทำให้ดำเนินการเบิกจ่ายล่าช้า เบิกจ่ายผิดวัตถุประสงค์
- 4.2.3 โรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาการศึกษาไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 4.2.4 จัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและตามระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการตามแผน

5. ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material)

5.1 จุดแข็ง

- 5.1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่มีวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ และทันสมัย
- 5.1.2 จัดสรรในรูปคณะกรรมการ โดยยึดถือตามระเบียบแนวทางที่กำหนด
- 5.1.3 ได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์จากหน่วยงานอื่น ๆ
- 5.1.4 การได้รับจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนตามรายหัวนักเรียน ทำให้โรงเรียนมี

อิสระในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ได้ตามความต้องการ

5.2 จุดอ่อน

- 5.2.1 โรงเรียนบางแห่งมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ล้าสมัย
- 5.2.2 โรงเรียนบางแห่งมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ไม่เพียงพอ
- 5.2.3 โรงเรียนบางแห่งขาดงบประมาณในการซ่อมบำรุง สื่อ วัสดุ อุปกรณ์
- 5.2.4 โรงเรียนบางแห่งใช้ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ไม่ถูกวิธี
- 5.2.5 การจัดสรรงบประมาณด้านวัสดุ อุปกรณ์ บางรายการไม่ตรงกับความ

ต้องการของโรงเรียน เนื่องจากมีข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบัน

6. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (Management)

6.1 จุดแข็ง

- 6.1.1 มีระบบการบริหารงานชัดเจนเป็นเอกภาพ
- 6.1.2 มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
- 6.1.3 ยึดระเบียบ แบ่งหน้าที่ชัดเจน บริการฉับไว
- 6.1.4 มีการประชาสัมพันธ์ที่ดีในบางเรื่อง
- 6.1.5 ดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด มีแผนงาน / โครงการ ครอบคลุมอย่าง

ชัดเจน

- 6.1.6 มีระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอกที่มีประสิทธิภาพ
- 6.1.7 นำผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการวางแผนและบริหารจัดการ
- 6.1.8 กำหนดให้มีผู้ร่วมรับผิดชอบงานได้ครอบคลุม

6.2 จุดอ่อน

- 6.2.1 มีข้อจำกัดในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก
- 6.2.2 โรงเรียนขนาดเล็กมีอัตรากำลังที่ไม่เพียงพอ
- 6.2.3 นำนโยบายสู่การปฏิบัติยังไม่ครอบคลุม
- 6.2.4 ความแตกต่างของสถานศึกษาในเรื่องความพร้อมที่จะบริหารจัดการศึกษา
- 6.2.5 มีขั้นตอนมากทำให้ปฏิบัติงานล่าช้า
- 6.2.6 มีความซ้ำซ้อนด้านการจัดเก็บและการรายงานข้อมูล

6.2.7 สถานศึกษามีภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษามากเกินไป

6.2.8 การบริหารเครือข่าย / การมีส่วนร่วมในการบริหารยังไม่หลากหลาย

6.2.9 บางเรื่องมีการบริหารจัดการที่ซ้ำซ้อน ขาดการประสานงาน

การประชาสัมพันธ์

6.2.10 ขาดความอิสระ ความคล่องตัว ต้องเป็นไปตามกรอบ แนวทาง กฎระเบียบ

ข้อบังคับ